

CASAL DE JUBILATS DE SALT

la farga

/ ANY VII • N.º 64 • FEBRER 1985

**EL TALLERET:
DE SALT
I FENT TEATRE**

Les organitzacions dedicades a la difusió de teatre infantil que tenen clarament el suport del Departament són «Cavall Fort» i «Rialles». Ambdues es destaquen, no només per la seva tasca en la programació de representacions infantils en català, sinó, sobretot en el cas de «Cavall Fort», per l'especial atenció que presta a les obres de text i de textos d'autors catalans contemporanis.

Cal destacar, en aquesta línia, que aquest any aquestes organitzacions, amb el suport del Departament, han convocat (i concedit fa uns dies) el primer concurs d'obres de teatre per a nois i noies, en els dos vessants de text i muntatge.

A nivell escolar, el Servei de Teatre ha prestat especial atenció a dos projectes. Un sorgeix a Barcelona i s'estén per unes cinquanta localitats de Catalunya; es tracta de l'anomenat «Teatre a l'Escola», que organitza al llarg de tot el curs un conjunt de representacions exclusivament dedicades als nivells d'EGB i que tenen lloc, normalment, en locals teatrals. L'altre es refereix a les comarques gironines, afecta un gran nombre d'Instituts de BUPC i de FP, i és a càrrec dels dos grups més solvents de Girona: el TEI de Sant Martí i el Talleret de Salt.

Finalment, i atenció a la importància que en algunes zones de Catalunya té el teatre d'aficionats, el Servei de Teatre ha posat a disposició de tots els grups, en la seu dels seus respectius Serveis Territorials, gairebé la totalitat de textos teatrals en català existents (tant d'autors catalans com traduccions) perquè aquests grups tinguin a l'abast un catàleg prou extens de possibilitats de muntatges.

Després dels assajos, aquesta és la situació en què es troben els membres del Talleret. Abaltats, tanen i esperen unes solvençoms que no arriben. «Què ajuda al teatre? Qui els treu aquesta nyonya?»

La innocència, el «moustache», la cantidosa... Totes les coses que en Janot Carbonell no es pot estar de dir amb aquesta carona de bomber arrepentit.

Al món escanyolit que la cultura feta a Girona s'hi ha mani-festat un grup de teatre, el Talleret, amb la força d'un cavall sicilià.

D'entrada cal afirmar que amb «ESTRUCOS D'ESGENARI», hem assistit no només a la consolidació definitiva d'un grup, el Talleret sinó, a la representació del muntatge més ambiciós i agosarat que el teatre gironí ha creat des de fa molts anys.

Aquesta mena d'esforços i realitzacions, marginals des de tant temps de vista, hauran de substituir, temps a venir, les estaltes de l'afair eternament gris de la cultura gironina.

ANTONI PUIGVERT i ROMAGUERA (Punt*Diari)

des de platea (notes de teatre)

TALLERET, F.C.

Era la nit més fosca.
El moment més solitari de la primera sessió que m'he trobat en Mª Aurora, vint i tres anys, amb l'esperança d'una oportunitat, però amb el cor encalcat. En aquell moment, però, precisament hi ha moments que reaccionen a la paciència de l'expectador més atorgat. No hi ha però cap moment en què no s'observi, agradable, deflexió i una mica de tristesa, però amb una intenció de fer sentir que el moment és el més adequat. I així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa, i així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa, i així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa.

d'«Escenari» i embalsada la mirada cap a Sha-kingen, però tota de pau i terra. Tota la segona act (Act II, Escena III de l'Obra) és el reconeixement, final del muntatge, d'«El Well-Aben», «scenari», on hi ha moments que, a més de la seva força de màquina, tenen una referència a la seva essència que sobresurten amb problemes per resoldre o per acabar d'embutir. El moment més solitari, en el final, que Sha-kingen va crear.

De qualsevol manera, tot això seria una col·lecció de bores intencions si el muntatge no hi ho hagués. Ve'n aquí, però, que la col·lectivitat, el mateix (o no solitari), i la tensió dramàtica que hi ha en tota l'obra, i el fet primordial d'un muntatge substituït, digne al personal.

Després com els bores, i quan se'n acaba, amb els variacions justes per arribar a portar a terme, en clar.

Que és l'impression!

UNA ALTRA LLIGA...

A la representació de Teatre de Sant Martí, amb la representació de les peces curtes de teatre català (amb l'oposició de tornar a veure en acte el seu concepte sobre el muntatge de Pèlagi Cerdà). És un treball que, malgrat no ha estat un treball de l'equip que l'envolta. Les dues primeres funcions principals dedicades a ell, Santiago Salvat i a Ferrnand i el personal dels actors i a Pere Joan (Totes en breu) i finalment a l'abast de congressos, desenvolupats del mateix, en un abast de qualitat oferit pel Teatre Experimental Independent.

Noves i agradables, estímul la raó última d'una solució descomulgada fins ara en aquestes circumstàncies. A més de les oposicions contra, distàncies i ajustaments, el Rotary Club sembla tenir el nou moment de la cultura gironina. Benavides, ja, el més no, tan «relacionat» i «relacionat» pràcticament.

Segon, el treball teatral i sense voler parlar de «carreteres», em sembla que el TALLERET DE SALT arriba, com a mínim, a jugar l'última Teatre gironí, d'una feina disciplinada, bona, i que es relaciona a l'èxit amb un parell de muntatges i unes «intencions» que són justificades. La memòria dels bores, la feina de pensar, elaborada i el sistema de treball, segons, modificacions i ajustaments adequats a les seves necessitats. El treball que es demostra, quan es parla, i així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa, i així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa.

Per acabar en això del treball que pot estar en un moment «relacionat» del seu treball.

El Talleret de Salt i començar amb peces relacionades del teatre contemporani, i així poden mostrar la seva maduresa, i així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa, i així és com el que no afegeixen les altres, més aviat que una mica de tristesa.

Un altre aspecte, finalment, és que «ESTRUCOS D'ESGENARI», com tots els productes artístics amb cara i ulls, admet una suggestiva i rica possibilitat de lectures. En aquest cas retenim un aspecte lingüístic — gairebé pigmalionià — d'allò més interessant, donat per la confrontació entre el llenguatge documental, cru i quotidià utilitzat pels actors que «es representen» ells mateixos i el riquíssim nivell de llengua literària de les traduccions shakespeareanes de Josep M. de Sagarra. Només queda dir que la coherència entre repartiment i el joc d'actors i els elements tècnics de vestuari, espai escènic, llum i so, dona idea d'un tot coherent i perfectament treballat.

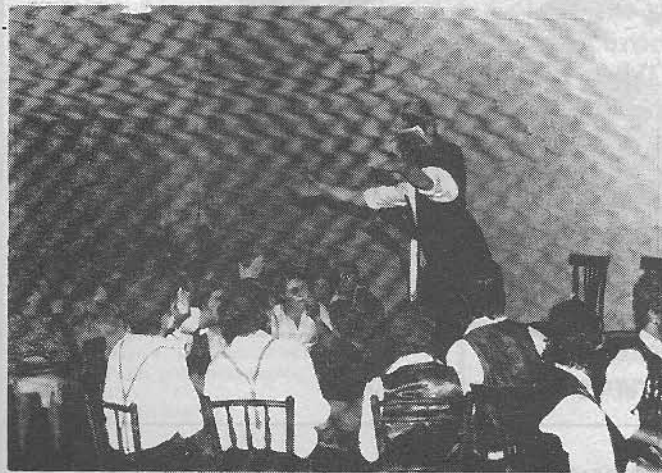
JAUME FABREGA (Punt*Diari)

I és que, al fons, són uns romàntics, aquests del Talleret. Malgrat les aparences tenen un corassonssito que pots caure de culs.

I no em negareu que les vedettes no estan gens malament, eh?

El transvestisme és una constant del teatre. Canviar de personatge, canviar d'època, canviar de sexe. Com si amb el que Deu ens ha donat no tinguéssim prou problemes!

Això és història. Hi ha comptadors d'electricitat antics (que ja no hi són, ara). Hi ha negres (que no són negres). Hi ha regidors i gent important que crida contra els obrers. Hi ha el començament del Talleret. Aquella emoció inicial.

Apa nois, a fitxar!

Un company m'explicava aquest dia, que va anar a la Casa de la Vila, un dia de l'any qualsevol, per pagar què sé jo!, quan tot just havien tocat migdia. Li van dir que l'encarregat/ada d'aquell afer havia sortit a esmorzar feia estona i que no trigaria gaire. Després d'esperar 30 minuts, segons el rellotge, tot el matí segons l'afectat, i, com que no venia, va decidir de marxar i passar llargament dels qui diuen que manen el poble. Un exemple com aquest el trobarem amb molts de casos dels pobres contribuents.

Doncs, ara, nois, per un acord adoptat per la Comissió Municipal Permanent en data de 3 de gener de 1985, a fitxar! Aquest acord, deia una cosa així com: «Adquirir un rellotge a l'empresa..... de Girona per tal de controlar els funcionaris municipals».

I ja s'escolten tots els comentaris que us pogueu imaginar, per lo que teniu sota la closca sobre aquella eina de forma cúbica instal·lada a bon veure del

públic. El que passa és que certs elements de força importància «funcionari» no en tenen, de fitxa! Els que no ens movem de la Casa del Poble, podem constatar i de fet ho fem, que aquests «elements» no s'han inventat, encara, fitxes per tan llarg horari de dedicació a l'Ajuntament, és a dir, al Poble! Perquè si entren a les 8 h. del matí, hi ha dies que en surten a l'endemà. Déu sap

què deuen dir-los-hi les seves mullers. No obstant això, no fitxen a l'Ajuntament.

Com sempre l'espieta us parla dels habitants que som a Salt:

Dones: 10.540

Homes: 10.489

Frigorífics del Ter, S.A.

Escorxador
General
Frigorífic

Carrer Major, 419. Apart. 239 — Tel. 23 31 11 SALT (Girona)

REPARTIMENT DIARI DE CARNS DE PORC I BOVI

Espigolant.....	2 i 3
<i>L'espiaeta:</i>	
Apa nois, a fitxar!.....	4
<i>Editorial:</i>	
El Talleret, uns professionals.....	5
<i>Vida del Casal:</i>	
Homenatge a en Federico	
Sanfeliu i Nogués.....	6 i 7
Entrevista amb el Sr. Sanfeliu.....	7 i 8
Aquell fum de Ducados.....	9
<i>Vida breu... Art extensa</i>	
De Salt i fent teatre.....	10
Quan les estrelles es poden abastar.....	11
<i>De Salt:</i>	
El «De Salt» del Talleret.....	12
Teatre a les escoles.....	12
<i>El Talleret</i>	
Creumar els Vaixells.....	13
Per molts anys, trepa!!.....	13
<i>Imatges:</i>	
Gràcies, Talleret.....	13
<i>Teva/Meva:</i>	
El Talleret de Salt.....	14 i 15
<i>Esports:</i>	
El Talleret i l'esport.....	15
<i>L'esclat de l'alba:</i>	
DosMiquels per una nit amb neu.....	17
<i>La Tribana:</i>	
Els nostres noms de lloc.....	18 i 19
<i>Cartes a la Farga:</i>	
En el comiat del ferrer.....	19 i 20
<i>Finestra oberta:</i>	
Una troballa de pergamins al Santuari del Mont.....	20 i 21
<i>Cagaferro:</i>	
<i>L'acudit foll</i>	
<i>La vida amb humor:</i>	
El Burxeta fa teatre.....	23

Edita: Casal de Jubilats de Salt
Consell de Redacció: Elnis Mateu, Quim Pla, Miquel Casellas, Narcís Burch, Guillem Terribas, Martí Fita, Joan Boada, Ventura Pau, Jaume Bosch, Joan Ros, Josep M. Macias, Francesca Laguarda, Emili Gispert, Joan Torres, Josep M. Oliveres i Manuel Lladó (fotograf).
Publicitat: Marta Vilagran
Compaginació i Disseny: Manel Mesquita
Correció: Antoni Rusalleda
Administració: Miquel Casellas, Josep Cebrián
Distribució: Josep Gassiot, Pitu Geli i Josep Cebrián
Tiratge: 1.300 exemplars
Redacció: Casal de Jubilats
Passeig Verdaguier, 1 - Tel. 23 04 98 Salt
Impressió: Pàges Imprenta Angles
Tel. 42 01 07
Dipòsit Legal: GI 356/79

La Farga no es fa responsable dels articles signats que apareixen en la revista, responsabilitat que recau en els seus autors.

SALVADOR ESPRIU, IN MEMORIAM

El Talleret, uns professionals

Salt sempre ha estat un poble amb tradició teatral. Una tradició que ha anat lligada amb el tarannà de capdavanter que, per naturalesa, el nostre poble en té vocació.

Del nostre record tenim, per exemple, L'AGRUPACIÓ E.S.T.I.L. del Patronat Parroquial (ara CAN PANXUT).- anys 1960-65. Aquest elenc agrupava prop d'un centenar de persones, que, dividits en tres grups ens ofería cada mes una obra de teatre infantil, popular o selecta segons els plans o la conveniència de la programació. Això, vist ara, hem de reconèixer que era una feina que només podia ser impulsada per l'esquizofrènia creadora de la gent de Salt.

Més tard, va venir l'elenc de «La Pastera», format per molta gent sortida de l'Agrupació E.S.T.I.L., un equip més reduït, però que la visió que tenien del teatre ja anava per d'altres camins. «La Pastera» ens ofería uns espectacles teatrals molt lligats ja amb l'ambient social i polític que es respirava en aquells moments, en els quals calia interpretar textos compromesos i amb intencionalitat política. Cal dir que varen ser, pels que ho seguíem, uns espectacles memorables; recordem, per exemple, LA PELL DE BRAU... o EL PAÍS MORIBUND.

Un cop arribada, diguem-ne «la normalització» política, arriba la gran pausa... Cap on va el teatre saltenc? Doncs el teatre saltenc va a això A FER TEATRE. És així com ho han entès els nois del Talleret, que ha fet d'aquest art una professió.

La Farga ha volgut dedicar aquest número als que formen part d'aquest grup saltenc que viuen o mal viuen del teatre, considerant que la tasca que estan fent és una de les més lloables de les comarques gironines i que es pot comparar a les més avançades del principat.

Preparats, doncs?... Amunt el taló i endavant Talleret.

Homenatge a en Federico Sanfeliu i Nogués

El dia 19 de gener, a dos quarts d'onze del matí, va començar al pati de la Gassol, un homenatge al Sr. Frederic Sanfeliu i Nogués amb motiu del seu 50^è Aniversari al front d'aquesta Empresa, tan vinculada a Salt, on va ser-li lliurada una placa commemorativa per part dels treballadors de l'Empresa.

El Sr. Macias, President del Casal, va obrir l'acte amb unes paraules molt sentides, explicant el per què de l'homenatge del Casal al Sr. Sanfeliu; va remarcar l'interès i preocupació del Sr. Sanfeliu pels Jubilats, i fruit d'aquest interès i preocupació és el propi local del Casal, que es deu, com tots sabem, a les gestions i col.laboració personal del Sr. Sanfeliu. Seguidament, en nom del Casal, de l'Ajuntament de Salt i la Diputació de Girona, va fer entrega al Sr. Sanfeliu d'un quadre-record.

A aquest homenatge varen adherir-se hi un seguit d'Entitats, que varen as-

sistir a l'homenatge representats per rellevants personalitats. Per l'Ajuntament de Salt, hi assistí l'Alcalde, Sr. Salva-

A dos quarts de dotze, va començar al Casal, l'homenatge al Sr. Sanfeliu, amb una ballada de sardanes per la Cobla Figueres; acabades les sardanes va començar un senzill acte, a l'interior del Casal, al que hi assistiren les autoritats i un gran nombre de socis.

dor Sunyer; per la Diputació de Girona, i en representació del seu President, va assistir-hi el Sr. Miquel Callís, sots president de la Diputació; el Sr. Alfons Moré com a President del Patronat de Serveis Socials de la Diputació i Regidor de l'Ajuntament de Salt; el Sr. Josep M.ª Ginès, President de la Cambra de Comerç i Indústria de Girona.; el Sr. Joan Lluís Serarols, President del Col·legi d'Enginyers Industrials de Girona; el Sr. Miquel Casellas, Delegat General, i el Sr. Jordi Oliva, Delegat a Salt, ambdós de la Caixa de Pensions; i el Sr. Angel Herrero i Sr. Josep Mo-

LA TRANQUIL·LITAT
D'ESTAR BEN
ASSEGURAT

VENEM
IMATGE DE
CONFIANÇA!!

REUNION
ASSEGURANCES

Manuel de Falla, 38
Tel. 23 67 09
SALT (Girona)

Balmes, 15, entlo., 4.º
Tels. 21 49 62 - 21 49 54
GIRONA

las, Delegats de la Caixa d'Estalvis Provincial. També varen adherir-se a l'acte el Sr. Josep Montaner, Cap dels SS.TT. del Departament de Treball de la Generalitat a Girona, que va excusar la seva absència. Totes les Entitats varen lliurar diferents obsequis al Sr. Sanfeliu.

El Sr. Sunyer va dirigir als assistents unes breus paraules per remarcar que l'Ajuntament en Ple havia pres l'acord d'adherir-se a aquest homenatge, ressaltant la figura d'un empresari que ha portat i porta riquesa a Salt, en forma de llocs de treball, per això sol ja es feia mereixedor de l'homenatge, però en el Sr. Sanfeliu cal afegir-hi la seva faceta humana envers els seus treballadors i els jubilats, que és poc freqüent de trobar-la avui dia.

Cloqué els parlaments el Sr. Callís remarcant la figura de l'Empresari innovador i modern que és el Sr. Sanfeliu, preocupant-se d'utilitzar sempre tecnologia d'avantguarda i de fer competitiva la seva empresa; el presentà com a model dels Empresaris que necessita Catalunya en aquests moments.

El Sr. Sanfeliu, visiblement emocionat, va donar les gràcies a les autoritats i a tots els presents, tot dient que ell considerava que no era mereixedor d'un homenatge tan llluït, i va tenir unes

Cinquanta anys de treball i un Casal de Jubilats a Salt. Sr. Sanfeliu, moltes gràcies!! (Foto Lladó)

paraules de record i agraïment per a totes les persones que al llarg d'aquests 50 anys han treballat a les seves ordres i l'han ajudat amb el seu esforç diari.

Ja per acabar, es va servir un aperitiu a tots els presents com a cloenda de l'Homenatge.

Entrevista amb el Sr. Sanfeliu

Mentre la gent prenia animadament l'aperitiu amb el que va culminar l'homenatge al Sr. Frederic Sanfeliu, aconseguim apartar-lo uns segons del cercle d'amics que l'envolten i fou molt amable en contestar-nos aquestes breus preguntes:

—Què en pensa, d'aquest homenatge que li han fet els treballadors de Salt i el Casal de Jubilats, i al qual tant institucions i personalitat s'hi han adherit?

—Doncs m'ha encantat, perquè ha estat una cosa espontània i no me l'esperava; per a mi els treballadors són com «de la família» me'ls aprecio molt, quant al fet que l'homenatge hagi sortit de l'àmbit de l'Empresa, m'ha agafat encara més de sorpresa i ara estic molt emocionat.

—El fet que demanin per a vostè la Medalla al Mèrit al Treball, què significa?

—Jo no dono massa importància a les medalles; ara bé, si això és un reconeixement a la meua feina i dedicació crec que l'haig de valorar molt positi-

Sport Garatge, s.a.

Josep Casals

Reparacions • Engrassament • Neteja

Passeig Marquès de Camps, 5
Tel. 23 33 11 SALT

Subministres Catalunya, s.l.

VOLVO

Camions i Autocars

Passeig Marquès de Camps, 3
Tels. 23 33 11 - 23 78 83
SALT

RADIO ANGELATS

TVC
VIDEO BETAMAX
BETAMOVIE, BETA HIFI
COMPACT DISC
EQUIPS ALTA FIDELITAT
ORDINADORS HIT-BIT
ÀUDIO PORTÀTIL, ACCESORIS

Carrer Angel Guimerà, 63
Tel. 23 52 15 SALT (Girona)

Els treballadors del Grup d'Empreses GASSOL, varen lliurar una placa al Sr. Sanfeliu.

vament, encara que això no ha estat la feina d'una persona sola; per tant també en faig particeps tots els treballadors als quals no s'ha pogut homenatjar mai.

—Seguirà al front de les Empreses Gassol?

—Doncs sí; la veritat és que hi ha el meu fill, el meu nebot i un gran equip de gent que s'ho poden anar fent tot sols, però el que no sé es si jo podria estar sense ells.

—Això vol dir que continuarà, doncs, visitant-nos al Casal?

—Sí, és un poble que m'agrada, i on em sento molt bé quan hi vinc, i mentre pugui no deixaré de venir.

—No és cert que, encara que no en presumeixi, té una gran estima pels jubilats?

—Doncs sí; crec que són unes persones que s'ho mereixen tot, perquè ja ho han donat tot a la feina, i ara es mereixen poder disfrutar del descans; és per això que estic molt content d'aquest Casal de Jubilats, perquè així no es troben sols i es poden reunir amb els seus companys. I em fa il·lusió que no sols hi hagin jubilats, sinó també gent jove,

aquestes virtuts que m'atribuïu m'han ajudat molt.

—El canvi, la crisi, com la veu un dirigent d'empresa com vostè?

—Aquesta pregunta requeriria una resposta molt extensa, perquè tot té moltes vertents i algunes es contradueixen, però cal reconèixer que som en un moment difícil. Jo no hi crec en l'atur, ni en la política dirigida en aquest sentit, que reduint hores de treball es pot alleugerir, per a mi això és un error; vol dir que tots haurem de fer molt més esforç del que caldria per poder mantenir el que tenim.

NARCÍS BRUCH

Carnets de Soci 1985

Calculem que a final de febrer, en tot cas ja s'anunciarà al tauler d'anuncis, es posaran a cobrament els carnets de Soci pel 1985.

Demaneu novament la col·laboració dels socis, domiciliant el pagament de la seva quota en alguna Caixa d'Estalvis o Banc, la qual cosa ens facilita molt la feina administrativa.

LANCIA PRISMA UN MUNDO DE PRESTIGIO A SUALCANCE

El LANCIA PRISMA es un nuevo concepto de diseño automovilístico. Una constante filosofía de superación ha hecho de LANCIA un autentico simbolo de prestigio en todo el mundo. Usted puede ingresar en el exclusivo mundo LANCIA a través de PRISMA. Un coche que recoge toda la experiencia de los exitos LANCIA en el terreno de la alta competición.

LANCIA PRISMA: 1.600 c.c., 105 CV., 5 velocidades, velocidad máxima 180 Km/h., trip computer, encendido electrónico, cristales atérmicos.

LANCIA PRISMA. No se conforme con menos.

GRUP GARCIA

LANCIA PRISMA.

la diferencia de viajar en LANCIA.

VITSA

Concessionari Oficial per a Girona i Província
Avgda. Sant Narcís, 28 — Tel. 24 12 12 — GIRONA

Servei oficial: GARATGE INTERNACIONAL
Ctra. Girona-Anglès — Tel. 23 15 61 — SALT

(Apunts sobre una història del Talleret)

Aquell fum de Ducados...

Encara recordo aquell fum del dia de l'estrena de «Tot esperant l'esquerrà» a Can Panxut. Tot el local era fum. «Riute'n, de les pel·lícules americanes», va dir algú mentre estossejava bocabadat.

Era un fum que provenia directament de les cigarretes del personal, de l'emoció de la gent que omplia el Patronat i de les calderes d'en Pere Botero.

En Satanàs segur que hi tenia alguna cosa a veure amb tant de fum, perquè això del Talleret va començar com comencen totes (o quasi totes) les aventures teatrals d'aquest país: amb els Pastorets.

Després de «patir» els ensenyaments escolàstics d'en Folch i Torres i empesos per una barreja d'amor al teatre i d'amor a la progressia postfranquista, uns quants ex-dimonis, expastors, i ex-àngels van decidir d'endeçar un projecte ben agosarat.

Bé, al començament potser no era gaire agosarat: es tractava de fer teatre,

de fer teatre en català i de fer-lo des de la perifèria. En un moment clau de l'evolució dramàtica del país, quan l'off-Barcelona anava conquerint els espais institucionals que ara ja té, des de Salt es proposava la creació d'una infraestructura que fos vàlida per anar bastint una activitat seriosa i amb perspectives de futur.

Ben mirat, sí que ho era, d'agosarat.

Tot plegat, tanmateix, es podia haver quedat en un foc d'encenalls. Un foc vermellenc i esquerrós, d'altra banda.

Va ser amb «Woyzeck» que el Ta-

lleret va fer el pas endavant que reclama tota activitat progressista. S'hi va afegir gent nova, amb noves idees, i la gent que ja hi era van tenir idees noves i van començar a veure clar que el teatre seria el futur de les seves vides. Els treballs administratius, els estudis històrics i altres històries ja no els empenaven (en realitat, no els havien empenat mai). El verí del teatre corvaca l'enteniment dels homes i dones del Talleret.

Amb el «Woyzeck», el Talleret va assolir la majoria d'edat (que és el que diuen les cròniques de societat) i es va fonamentar una certa manera d'entendre l'art de Talia (que és la manera de dir «el teatre és la conya», que tenen les esmentades cròniques).

«Woyzeck» va ser fet amb molta cura. I amb molt d'entusiasme. De totes maneres, aquell entusiasme inicial anava cedint davant el compromís estètic.

De Salt i fent teatre

Vida breu...

Persones que hi han passat:

Pili Alonso, Enric Bayona, Lluís Belmar, Albert Bigordà, Gemma Boix, Jaume Bonmatí, Núria Bosch, Pía Bosch, Neus Brugada, Janot Carbonell, Blanca Cercas, Cristina Cervià, Pitu Coll, Julià Colomer, **M.ª Àngels Domènech, Josep Domènech, Josep M.ª Fonalleras**, Ferran Frauca, Titón Frauca, Nati Juanola, Xavier Lidón, Cati Lladó, Pere Madrenys, Mercè Mas, Quim Masó, **Xicu Masó**, Miquel Matarrodona, Jordi Matas, **Delfi Nierga**, Peti Nolla, Enric Pallàs, Marino Piqueras, Lluís Prat, Pilar Prats, Jordi Pujol, Quim Ribas, Josep M.ª Samper, Jordi Sánchez, Montse Soy, Guillem Terribes, Artur Trias, Josep Vallmajó, Dolors Vidal, Sara Vidal, Dolça Viallalonga.

Músics:

Ramon Alsina, Jordi Brull, Jordi Creus, Enric Canadà, Pixita Niebla, Miquel Suñer, Miquel Viñas, Joan Sabrià, Joan Sadurní, Iñaki, Pitu Pujol, Marcel Morales, Paco Ortega, Fulcarà, Quim Gironell.

* En negreta els qui formen part del Talleret des que es va constituir.

Col.laboradors:

Davant la impossibilitat de posar-hi totes les persones o entitats que en algun moment de la història del Talleret de Salt han col.laborat o participat en la realització d'obres i muntatges, en aquesta llista incloem els noms de la gent que ens ha ajudat en més d'un muntatge.

Es ben segur que ens deixem algú. Per tant, demanem excuses a tots aquells que es puguin sentir ferits per no haver-los inclòs. No us sentiu ferits, perquè esteu al fons del nostre cor.

Lluís Mateu, Carles Vivó, Angel del Pozo, Salvador Sunyer i Bover, Isabel Sánchez, Quim Curbet, Carme Masià, Fina Escandell, Ramon Torramadé, Miquel Berga, Grup Proscenium de Girona, Patronat Parroquial Saltenc, Jordi Barris, Benet Illa, Joan Angelats, Mercè Vidal.

Obres i Muntatges:

24-9-77: **TOT ESPERANT L'ESQUERRA** (Clifford Odets).

14-4-79: **WOYZECK** (Georg Büchner).

Març/80: **LA MÉS FORTA** (August Strindberg).

Curs 80/81: Peces curtes produïdes conjuntament amb el **TEI de Sant Marçal (Girona)**:

ARLEQUÍ PROTECTOR D'ENAMORATS (Pep Cruz).

CAL QUE UNA PORTA ESTIGUI OBERTA O TANCADA (Alfred Musset).

PEER GYNT - (fragment) (Hennrick Ibsen)

EL CANT DEL CIGNE (Anton P. Txèkhov).

Una estètica que el Talleret ha anat creant a mesura que s'han professionalitzat els seus components i el seu funcionament. Després de «Woyzeck» va haver-hi una etapa de reflexió en el desert. Calia potser, una revifalla que esdevingués la cruïlla per seguir els camins que han convertit el Talleret en un dels dos grups teatrals més coneguts de Girona, arreu de Catalunya. Una cosa forta, vaja.

«La més forta» va ser un tímid intent en aquest sentit. Va ser l'inici de les Campanyes als Instituts de BUP i Centres de FP, que encara ara són la base econòmica del grup.

A poc a poc, malgrat «milis» i altres imprevistos civils, el Talleret va anar adoptant la forma que té ara mateix.

Quan era en aquest tràngol, va decidir de fer una reflexió pública i col·lectiva: «Estruços d'escenari».

I això va merèixer els comentaris

més unànimes. Les subvencions (l'etern problema dels grups perifèrics) van anar arribant (i encara n'arriben, lluitant contra tiris i troians), i aquesta mena de confessió bergmaniana va fer dir a un conegut intel·lectual gironí que «un cavall sicilià» havia invadit el panorama teatral de casa nostra.

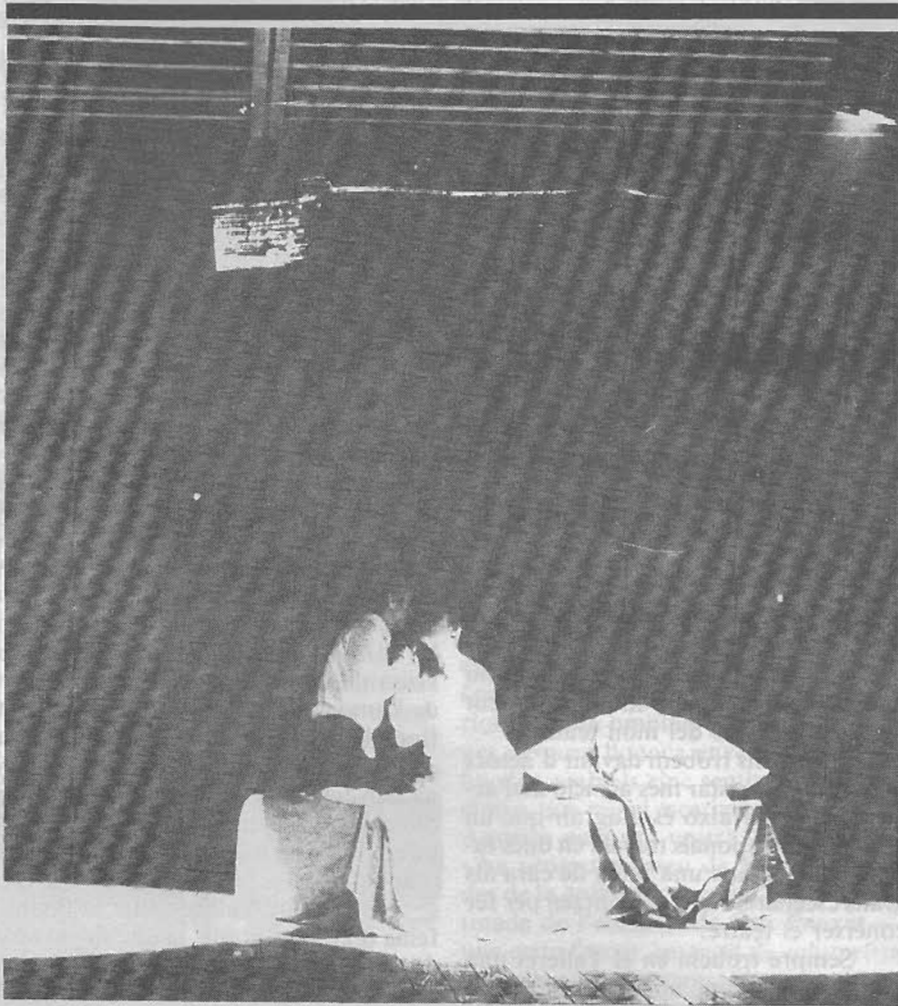
Després, l'activitat del Talleret es va fer sistemàtica i variada: Tragèdies, comèdies, drames romàntics, clàssics catalans, cabarets literaris, informes per a acadèmies, tècniques de commedia dell'arte, tècniques expressionistes, naturalistes, de circ, i de vodevil, i de tot.

Des d'aquell fum inicial, s'han creat moltes cigarretes. Aquells Ducados s'han anat convertint en Davidoffs excel·lents, tot i que encara conserven un cert alè ben peculiar.

Aquell alè que tenen totes les coses que neixen a Salt.

JOSEP OMS

Quan les estrelles es poden abastar

Tots sabem que la gent de teatre són una mena d'enlluernats o somnadors, que van per la vida amb el cap ple de projectes i il·lusions, que quasi sempre queden en això: en il·lusions que poques vegades es fan realitat. Sens dubte, que aquí rau l'encant d'aquesta gent.

Per això quan vam tenir el primer contacte amb la gent de **El Talleret**, arran de **TOT ESPERANT L'ESQUERRA**, vam pensar que molt bé, que les intencions eren molt bones, però que, d'això, l'infern n'és ple. El cert és que el que ens sembla una molt bona proposta per fer teatre, ni per un moment haguéssim sospitat que era el començament d'un camí que podia dur molt lluny a aquella colla de somnadors.

WOYZECK fou per nosaltres un cop sorprenent. Sense haver de rellegir el text, recordem una sola frase «fins i tot quan dormim suem, nosaltres els pobres» —que, tal i com fou dita, va produir-nos una sensació d'inquietud i emoció, que no hem tornat a sentir per aquests món de còmics i maquillatges. Per això sol, aquest muntatge i els seus creadors ens seran inoblidables.

En tenir coneixement d'un projecte amb dos textos de Shakespeare, vam

pensar que podia ésser un pas en fals. En acabar **ESTRUÇOS D'ESCENARI**, el nostre desig, i creiem que de tot el públic, era poder veure en tota la seva integritat, qualsevol obra de l'autor d'Esstratford per la gent de **El Talleret** ja que havien demostrat que sabien interpretar-lo i, encara més difícil, entendre'l.

A partir d'aquí, un seguit de noms —Molière, Kafka, Sirera, Williams, etc.— que no han fet res més que anar consolidant un grup, del qual hauriem d'estar molt cofois de tenir a casa nostra. Per això, quan el passat 30 d'octubre, els aplaudiments del públic convertiren **ESCAPÍ**, en l'espectacle-revelació de les Fires 84, el que feia —a part d'un tribut als creadors de la funció— era reconèixer de forma contundent i definitiva, la professionalitat i gran vàlua, d'un grup que ja per sempre havia deixat d'ésser «aquella colla de Salt, que fan teatre».

Cants de sirena han començat a sentir-se a l'entorn de **El Talleret**, esperem, i de tot cor desitgem que no sia per fer-los deixar de banda aquell camí que un dia van emprendre, tot mirant les estrelles.

PERE GARCIA VIDAL

...Art extensa

- EN SORTIR LA LLUNA** (Lady Gregory).
CONVERSIÓ I MORT D'EN QUIM FEDERAL (Salvador Espriu).
 L'ÚLTIM DELS OFICIS (Boris Vian).
 Novembre/81: **EL CASAMENT PER FORÇA** (Molière).
 Desembre/81: **ESTRUÇOS D'ESCENARI** (Col·lectiu de dramaturgia El Talleret de Salt).
 Març/82: **EL PERJUDICI DEL TABAC** (Anton P. Txéckhov).
 Abril/82: **EVOCANI ESTELLES** (Col·lectiu de dramaturgia del Talleret de Salt).
 Maig/82: **OTELLO** - (fragment) (Shakespeare).
 Juliol/82: **BLOODY MARIE SHOW** (Rodolf Sirera).
 Octubre/82: **LA COMÈDIA DE L'OLLA** (Plaute).
 Desembre/82: **DOS APUNTS SOBRE TENESSE WILLIAMS** (Tennessee Williams).
 Gener/83: **LA MÉS FORTA** (2.ª versió) (August Strindberg).
 Febrer/83: **EL VERÍ DEL TEATRE** (R. Sirera).
 Abril/83: **SI VOLS VIURE UN GRAN AMOR** (Cabaret literari).
 Maig/83: **CONVERSIÓ I MORT D'EN QUIM FEDERAL** (Salvador Espriu).
 Octubre/83: **ESPECTACLE RUSSINYOL - EL BOMBER I L'ACAPARADOR** (Santiago Rusiñol).
 Gener/84: **INFORME PER A UNA ACADEMIA** (F. Kafka).
 Abril/84: **LES TRAPELLERIES D'ESCAPÍ** (Molière).
 Octubre/84: **COSES DE L'AMOR** (Thornton Wilder).
 Gener/85: **L'HOMME DE LA FLOR A LA BOCA** (Luigi Pirandello).

Col·laboracions amb la companyia de titelles de Can Panxut de Salt:

- Estiu/81: **BLANCA FLOR**
 Estiu/82: **L'AMOR DE LES TRES TARONGES**.
 Estiu/83: **PATUFET**.

Col·laboracions amb cinema:

- Agost/82: **ESTIMATS BÀRBARS** (Àngel Quintana).
 Primavera/83: **EL CAMPANER** (Antoni Martí).
 Agost/83: **UNDERWOLD** (Antoni Martí).

D'altres col·laboracions:

- Col·laboració en el número oral (50) de **LA FARGA**.
- Col·laboracions en la representació dels Pastorets, diversos anys.
- Organització del **SALT A LA FAMA**.
- Organització del primer Carnestoltes a Girona (any 79).

De Salt

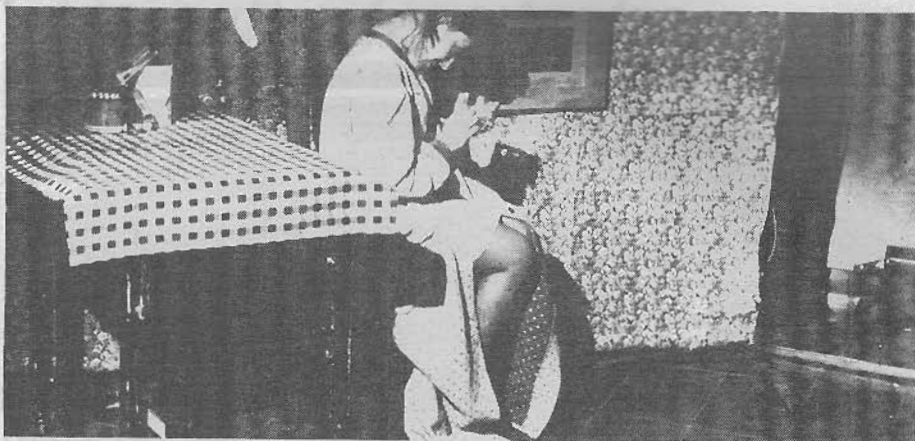
El «De Salt» del Talleret

El teatre d'aficionats ha fet un gran servei a la cultura popular d'aquest país, però el nostre temps no està per contemplacions. I una vegada tastat el teatre professional, hom ha de fer un esforç de voluntat, per suportar el teatre amateur. Només s'aguanta pels amics. Els del Talleret així ho varen entendre.

I s'endinsaren en aquest món d'esforç, a voltes agraït, d'altres desagraït, incomprens i menysvalorat i sempre fregit d'enveges... i, pel summum, d'èlite intel·lectual.

La seva última obra, «Les trapelleres...», és on es copsa millor la maduresa del grup. Sincronia de moviments que ratllen el malabarisme, produint una meravellosa i divertida distracció. L'olfacte teatral del director, que sap on ha d'anar a aprendre; i sap que les pontificacions només es poden fer després d'un bon aprenentatge. El treball en equip que no deixa veure cap diferència ostentosa entre actors principals i secundaris.

I per acabar una última observació. A Salt i a Girona, els grups teatrals a vegades han col·laborat conjuntament. I sovint ens hem trobat que aquesta experiència els ha dut a un aiguabarreig que ha acabat xuclant els grups d'una manera llastimosa. Que a Girona hi ha hagut sempre millors actors i que els resultats han estat més espectaculars, és cert. Però la «trempera» i la inquietud innovadora i constant pel teatre li correspon a Salt. I no vull encetar un trivial conflicte localista. Pretènia només evitar que al Talleret on hi treballa tanta gent que no és de Salt —cosa infre-

quent en la història teatral del nostre poble— el «de Salt» del Talleret, sigui inqüestionable, encara que faci pessigolles al nas de més d'un.

JOAQUIM PONS

Teatre a les escoles

El Talleret de Salt és un col·lectiu que ha sabut combinar intel·ligentment diversos aspectes del món teatral.

Sovint ens trobem davant d'actors que semblen prestar més atenció a «d'acte social». Per això és d'agrair que un grup de professionals treballi en dues facetes importants: una feina de cara als grans escenaris i la que realitzen per fer conèixer el teatre.

Sempre trobem en el Talleret una exigència contínua, una formació constant i un estudi minuciós de les obres que intenten de representar. Aquest depurat i honest treball es va fer palès ja fa una colla d'anys, mitjançant una obra força difícil d'escenificar: «Woyzeck» de Büchner. I, darrerament, hem pogut gaudir d'allò més amb l'excel·lent i feixuga tasca de: «Informe per a una acadèmia», de Kafka.

A més a més, hi ha tot el muntatge per mostrar què és el teatre a la gent jove, que és la sava nova.

Començaren, amb la col·laboració d'un altre grup, presentant-nos, a través de peces breus, com havia anat evolucionant aquest gènere i com van canviant els requisits que calen per ser un bon actor.

Durant aquest curs, el Talleret ens visita de nou amb dues obres: «Coses de l'amor» de Wilder i «L'home de la flor a la boca» de Pirandello. En l'obra de Wilder, ja vam poder constatar la feina ben feta dels actors veterans i de la direcció, els quals varen fer arribar al públic jove tota la problemàtica d'aquesta peça.

Finalment, vull ressaltar la lloable feina d'aquests grups, ja que sovint han de treballar en condicions adverses, en centres que no tenen teatre o un local adequat, per tal que els actors puguin fer la seva feina a gust. Tot això fa que els sigui difícil concentrar-se, se'ls compliqui la feina i disminueixi la màgia que envolta el teatre i el poder de connexió amb el públic —obert i apàtic—, el qual, sovint, té el seu primer contacte en el centre d'ensenyament.

ANNA MIR

Professora INB «Salvador Espriu»

El Talleret

Més que una sorpresa és per a mi un descobriment. D'entrada l'estridència esmolada d'un nom tan modest: El Talleret.

I una vida, ja llarga, costa amunt, d'anys i solvència, d'estudi i d'activitats.

Un equip seriós, metòdic, obert i professional. Professional, però, sense els tics deformadors de l'excessiva professionalitat.

Un nom que s'exporta, endintre i enllà. Teatre a les Escoles, teatre als Instituts, teatre al carrer, teatre a les sales de renom. I textos, textos dignes, textos que et fan dir sí senyor i que exigeixen actors amb majúscula...

He dit alguna cosa?

SALVADOR SUNYER I AIMERIC
Alcalde de Salt

Amb una concessió no sempre justificada a la retòrica fàcil, es diu sovint que el teatre és l'àmbit de la llibertat.

En el cas de El Talleret de Salt, però, és una veritat que em sembla indiscutible. Perquè El Talleret no ha creat només —com passa amb molts altres grups— un àmbit obert als afanys, a les aspiracions i/o a les neures de quatre actors/actrius.

Jo he vist sempre —a vegades una mica de lluny— els seus treballs en un context molt definit —el de Salt— que han convertit en un clos, gens clos, on era possible de respirar il·lusions de llibertat.

MODEST PRATS I DOMINGO

Filòleg membre
del consell Assessor del Conseller de
Cultura de la Generalitat de Catalunya

La trajectòria del Talleret és una prova pràctica de la viabilitat d'un model cultural descentralitzat, dinàmic i espontani, en el qual les institucions hi aporten la infraestructura necessària sense interferir en la llibertat creativa d'expressió.

A cavall de Salt i Girona, el Talleret és una oferta metropolitana que trenca fronteres, obre ponts al diàleg i enriqueix un món cultural que intenta desvetllar-se d'un llarg ensopiment.

La continuïtat i el creixement d'aquesta experiència són una condició indispensable per fer créixer en l'àrea urbana del Gironès l'atenció cap a formes d'expressió cultural que ens convenen amb la màxima urgència.

JOAQUIM NADAL I FARRERAS
Alcalde de Girona

Creumar els Vaixells

A les comarques gironines el teatre s'ha fet sempre amb un peu fora camí, per la manca de professionals. Si en altres arts -pintura, escultura, música- sempre han existit a Girona persones que hi han consagrat la seva vida, i han fet del seu art el seu mitjà de vida i la seva dedicació ha estat total amb el teatre, aquest fenomen no s'havia produït mai.

Sobre l'escenari han pujat sempre aficionats, que, amb més o menys bona fortuna i dedicació, han intentat fer-ho lo més bé possible. Però no ens enganyem. Sense una dedicació plena, és molt difícil arribar a fer una obra acurada i seriosa.

Al meu entendre, aquest és el principal mèrit de El Talleret de Salt, quan unes persones decideixen «creuar els barcos» de les seves «altres» activitats i professions, i dedicar-se d'una manera absoluta al teatre, com a principal ocupació.

Tots els escriptors i altres autors et diuen que les «musses» no existeixen. Que el que arriba a fer triomfar és el treball portat a terme amb rigor i continuïtat

El Talleret, tot i existint altres dificultats en el seu camí, ha fet aquest primer pas importantíssim: dedicar-se professionalment al teatre, i per aquest fet són un fenomen digne d'atenció, al qual cal donar recolzament, però al qual cal, també, exigir molt de les seves estrenes i interpretacions.

En el futur, potser serà «normal», que la gent es dediqui a Girona professionalment al Teatre. Avui per avui, encara no ho és i quan algú -com és aquest cas- trenca motllos per fer les coses ben fetes, dedicant-s'hi amb plenitud, és molt important que se l'ajudi i se li segueixi amb interès la trajectòria. És el mínim que podem fer

JOAN RIBAS

Per molts anys, trepa!!

Heus ací que la gent de LA FARGA m'ha demanat quatre ratlles sobre aquest grup de teatre que teniu a Salt El Talleret. Què puc dir-ne que no sigui bo, encomiàstic, ditiràmbic i exaltador? Quina ploma ben nascuda no vessaria rius de tinta omplint planes i més planes de pura lloança envers l'elenc? Hi ha algú amb els cinc sentits, i fins i tot el sisè, que pugui escatimar-li els elogis? Aquesta gent tan vostra, tan saltenca, s'ha projectat arreu de les comarques des de la gola aparentment fosca i atrotinada de l'escenari de Can Panxut — una certa foscor, un punt de volumetria desballestada convenen als escenaris de veritat—. A Girona hem vist l'amic Xi-

cu Masó esdevenir goril·la enmig del rigorós mobiliari del Saló de Sessions. El Municipal ha viscut l'angúnia del difícil pas sobre turbulentes catarates i també ha esclatat amb la passió dels aplaudiments quan l'entremaliat Escapí feia de les seves, el gran fill de Joan Baptista. Altres llocs també saben i coneixen, gràcies al Talleret, que hi ha un espectacle dit TEATRE, un món de ficció que la saviesa d'aquests nois desfigura i transfigura, tot convertint mers textos literaris en una realitat paral·lela que es mastega. Jo, que sempre m'he estimat l'univers de la farandula, sóc feliç podent parlar dels nois de Can Panxut, perquè darrera el teló que s'aixeca hi ha molt més que allò que es veu. Quan puja la lona, obrint-nos l'efímera meravella, es contempla el resultat d'un gran esforç de moltes hores escatimades al plaer personal, a l'oci i a la son. Hi ha també la lluita contra els elements adversos, les negatives, el pertinaç tarannà oficial de no escopir ni un duro... Hi ha, amics, l'amarga buidor del boicot a la cultura feta en llibertat. La gent del Talleret és lliure i independent com el seu poble, i en constitueix el millor ressò. Però tira endavant i treballa a uns nivells professionals absoluts, tal com demana la dignitat de la seva feina. Per molts anys, trepa!

JORDI SOLER

Imatges

Gràcies, Talleret

D'altres vegades he parlat en aquest mateix espai del grup de Teatre El Talleret, que ja ha esdevingut un grup «estable» i de Salt. M'agrada molt, que aquí a la Farga, se li dediqui un número especial. Era just i necessari.

Perquè El Talleret ha donat a Salt una Imatge de Cultura, constància, de creació... Si bé és cert que els membres que el formen no són tots nats a Salt, són tant o més saltencs com qualsevol que hi ha nascut, hi viu i fins i tot hi treballa. Ha escampat el seu nom, el del Talleret, i el de Salt, per pobles, ciutats, Instituts i al darrera s'ha escrit molt sobre ells en diversos mitjans de comunicació, així com a la ràdio i a la Televisió.

Com en aquest mateix número hi han moltes altres persones i espais que ja diuen les lloances i e's fets de El Talleret, jo només voldria dir-los i repetir: Gràcies pel Teatre que feu. Gràcies per deixar-me viure una mica amb vosaltres la màgia del Teatre. Gràcies per ésser de Salt. Gràcies pel que fareu pel Teatre i per Salt.

G.T. RIBAS

El Talleret de Salt

És un grup de teatre que tenim a Salt, que la majoria de nosaltres sabem que existeix, però la veritat és que sabem molt poc del seu treball, del que fan, on representen, si són molts o pocs, si s'hi dediquen o ho fan per distreure's. La veritat és que són una colla d'amics que els agrada fer teatre, i es pot considerar un grup professional, ja que cinc o sis d'ells s'hi dediquen professionalment.

El fet de tenir un grup de teatre estable i professional a casa nostra ha estat el motiu de fer una Farga extensa, per tal de poder conèixer millor la seva feina, ja que en aquest Teva/Meva no seria del tot possible recollir el que porten fet fa més de vuit anys. Per això el Teva/Meva d'aquest mes el podríem anomenar el «Vostra/Meva» perquè hem ajuntat els actors professionals amb els afeccionats, això sí, tots ells del mateix grup, el Talleret, perquè ens expliquin aquesta tasca artística-cultural, no sols la que fan a casa nostra, sinó també a les escoles, i als pobles de les nostres comarques, que tenim entès que és prou important.

— Com va sorgir la idea de fer un grup de teatre a Salt, si, sempre, els grups que hi havien, a la llarga acabaven desfent-se?

— A Salt sempre ha existit una tradició teatral important, però fos per la feina o pels compromisos, uns actors s'ho deixaven i altres passaven a uns altres grups de fora de Salt; a part que per la feina i l'edat, molts d'ells casats, no s'hi podien dedicar. Nosaltres erem un grup de joves sense, pretensions, però ens agrada el teatre, i un any quan vàrem acabar els Pastorets ens plantejàrem la idea de formar un grup, però la gent de Salt amb experiència no podia dedicar-s'hi i llavors vàrem conèixer en Xicu Masó, que estava a Proscenium i era de la nostra edat i amb més experiència que nosaltres i ell va ser qui ens va començar a dirigir. Així va nèixer el grup.

— Per què el nom de TALLERET DE SALT?

— Un dels que ens va encoratjar als inicis de la formació del grup va ser en Lluís Mateu, i ens deia, al principi, que, abans de fer una obra, el més important era fer uns tallers, on estudiéssim textos, féssim trobades, llegíssim obres per enriquir-nos i agafar experiència. Fins que un dia vàrem haver de posar nom al grup i allò de tallers ens va agradar i va sortir «El Talleret».

— Però alguns de vosaltres us dediqueu exclusivament a aquesta faceta artística, que és el teatre professional, és cert?

— Sí, som cinc o sis que intentem sobreviure o malviure d'aquesta faceta d'actors; ara es pot dir que mig vivim, però vàrem passar uns anys molt difícils que la veritat és que si no hagués estat per els companys que llavors treballaven i ens ajudaven moralment i econòmicament, ja no existiríem. Ara, és una experiència que val la pena de viure, encara que siguem un xic bohemis, ha estat positiva i està donant els seus fruits. Però el grup no el componen només aquestes persones sinó moltes més, que tenen altres obligacions i que ens ajuden, quan poden, a representar, a dissenyar i a dirigir moltes de les obres que representem.

— Com es pot considerar el vostre teatre, clàssic, modern, popular?

— Hem fet de tot, es pot dir. És obert, dinàmic, realista, espontani, tre-

ballat i revolucionari. En el temps que vivim la gent potser està més distanciada i agitada que abans i no tan compromesa, llavors intentem fer un teatre potser més d'espectacle.

— Vosaltres representeu sempre les vostres obres en català?

— Sí, sempre ho fem en català, és molt normal, és la nostra llengua; però et voldria dir que, fa unes setmanes, vàrem anar a representar un obra a Badalona i ningú entenia el català i ens van llençar de tot. Amb això vull dir que la nostra llengua és paralítica; sí, que va amb dues crosses, quan ja hauríem d'anar a peu pla; una crossa, és el català, que només la podem suplir nosaltres parlant, llegint, escrivint, fent teatre, en una paraula, fent servir la nostra cultura. L'altra és el castellà, que fa cinquanta anys que ja se'ns ha incrustat a la pell i que ens costarà molt separar-la, però nosaltres ho estem intentant cada dia.

— Els Estaments Oficials us ajuden? Rebeu subvencions?

— Sí, encara que no són suficients, però els que ens dediquem plenament a aquesta tasca en tenim sort. Ara que es vol fer una política cultural ben feta, s'ha de donar suport al teatre de base, popular, sinó serà com un gegant amb peus de fang; la pedrera s'ha de tenir en compte, com en el futbol. Està bé que hi hagin figures per ensenyar, però s'han d'ajudar els de casa. Per exemple: nosaltres creiem que en Flotats és potser el millor actor que tenim, que el Centre

Dramàtic de Barcelona és molt important, no hi tenim res en contra, tot el contrari, però el que creiem que no està bé, és que ells sols s'emportin el setanta per cent de les subvencions que es donen al teatre català.

— **I el jovent, com veu el vostre teatre, els agrada o en passen?**

— A molts els agafa de lluny i no en saben res, en canvi d'altres els agrada molt i el viuen i disfruten, jo crec que la televisió ha influït molt negativament i ara no es comprèn, per part de molts, l'impacte de la forma física directa que veuen sobre l'escenari; el verdader teatre, diria jo, a on es pot veure la improvisació, la naturalitat, la força de l'actor. Si es promocionés més a nivell d'escoles o altres mitjans, seria més fàcil entrar-hi.

— **Ara que ha sortit la paraula escola, què feu a nivell d'Institut? Com va sorgir la idea de fer teatre a les escoles?**

— Fa cinc anys vàrem presentar un projecte a la Diputació de Girona, per fer unes obres curtes als Col·legis Professionals i als Instituts, per donar a conèixer el teatre, i ho varen veure factible. Ja fa cinc anys consecutius que ho portem a la pràctica, i creiem que és una experiència molt positiva, que ja està donant els seus fruits. Va ser una experiència pilot de la qual podem dir amb veu alta que som els pioners, i ara en altres provincies també s'està duent a terme. Per als qui ens agrada fer teatre és molt satisfactori, ja que així en fem cada dia.

— **Però el teatre està en decadència o no?**

— Jo crec que si som mínimament optimistes i es creu en la humanitat, així de fort, s'ha de creure en el teatre. És dels pocs arts on s'estableix aquella comunicació més directa entre l'actor i l'espectador, és amb la representació física on l'art és més viu.

— **Parlem un xic de les vostres representacions a Salt, que és on soleu fer totes les vostres estrenes. No són un xic fredes aquestes relacions amb el públic saltenc?**

— Sí, és cert que estrenem totes les obres a Salt, menys aquestes curtes que representem als Instituts. Les relacions amb la gent de Salt són com les de tots els pobles; hi ha molta gent que no sol anar massa al teatre, o quasi mai, però això passa a Salt, a Olot i a Barcelona. Sempre sol ser una minoria la que li agrada el teatre, i amb aquests són bones les relacions. Jo crec que, a Salt,

potser fèiem un teatre més seriós i difícil d'entendre, més complicat; ara, ja hem dit que el fem més espectacular, dinàmic, etc., però el que no podem fer és, per exemple, «La puntaire», que no ens agrada de fer. No sempre s'ha de fer el teatre que s'ha fet, sinó no ajudarem massa a la nostra cultura, si ens estanquem.

— **Les relacions amb el Consistori espero que siguin millors que amb la gent. Ho són?**

— Molt, diria jo; els que són al Consistori, com l'Alcalde Sunyer, o els consellers de cultura i altres, comprenen el que fem perquè són gent que han fet teatre i el viuen, i ens encoratgen i ajuden a seguir la línia que portem, tant econòmicament com deixant-nos el local de Can Panxut per assajar, com moralment. Ells creuen, en part és cert, que nosaltres donem a conèixer el nom de Salt per a tot allà on anem, ja que el portem a dintre.

— **Per acabar, quina serà la vostra**

propera estrena a Salt?

— El mes de març o abril volem fer dues obres curtes, que són dues obres en un acte, que és «L'home amb la flor a la boca» i «Les coses de l'amor». Ara la propera i més forta serà «Ivon, Princesa de Borgonya», que és d'un autor polonès.

Esperem que aquesta colla de xicots entusiasmats pel teatre, puguin ser compresos; ells no es cansaran de picar ferro fred, fins que aquest es posi roent, i la constància al final floreix. Vull donar les gràcies als actors professionals, Josep Domènech i en «Janot» i als altres que per circumstàncies no ho són, però els agrada fer teatre, com són en Delfí Nierga i en Josep M.ª Fonalleras, i a la senyoreta Pia Bosch, per haver-me aguantat dues vegades per fer aquest «Vostra/Meva» ja que a la primera el cassette ens va fer una mala passada. ■

Esports

JOSEP DOMÈNECH

El Talleret i l'esport

S'ha de dir, en primer lloc i per evitar malentesos, que el Talleret de Salt, és un grup de teatre molt vinculat a l'esport en totes les seves manifestacions: esport-espectacle, esport-exercici, esport-individual, esport-col·lectiu, esport-parella...

Totes i cada una de les persones que som al Talleret disfrutem d'una excel·lent salut mental i física. Aquest estat tan satisfactori l'hem assolit a base d'un constant i continuat esforç. Cadascun de nosaltres hem practicat, practiquem i practicarem distintes especialitats esportives.

No voldria que penséssiu que aquesta activitat es fa d'una manera indiscriminada i frívola; al contrari, tot és fruit d'una planificació, d'una primmèrada adequació mitjans-fins a assolir. Tot respon a uns objectius presos al començament del començament. Aquest rigor en el treball ens ha permès assolir, a part de la salut abans esmentada, vertaderes especialitzacions en cadascuna de les pràctiques esportives.

De totes maneres no m'interessa destacar ara les marques, els «rècords», les medalles... sinó l'extraordinària diversitat de les pràctiques esportives, — que és el que ens ha permès mantenir-

nos al marge de qualsevol fanatisme i desenvolupar convenientment cadascun dels cinc sentits.

L'audició de partits de bàsquet, i de futbol per la ràdio; la visió de tennis, golf, esquí i bàsquet per la T.V.; i la pràctica manual de botifarra, petanca, encreuats, «monopoly», esport-parella en els dies de pluja i neu, i esport individual en la resta de dies són les activitats més freqüents.

Queda demostrada doncs, la vocació polisportiva del Talleret. Perquè el Talleret a més de practicar-lo, l'estima l'esport. Creu que aquesta activitat humana és l'única que serveix per dur a bon port la nau de l'amistat i la convivència entre els homes. Permet relacions de tot tipus, exalçant el contacte dels cossos, obre nous camins en la lluita per retornar la humanitat al lloc que li correspon: l'animalitat més absoluta, el triomf del cos, el cos que Déu ens va deixar en testimoni del seu amor. ■

Dos Miquels, per una nit amb neu

Contemplant el mar, quan tots els espais són en ordre, veure nevar a muntanya, sentir fred en un país fred, són fets normals, tan habituals que rarament desperten el nostre interès sense massa descontrol, tot és inclòs dins el bon fer de la natura; però que de sobte es posi a nevar desconcertadament al nostre poble —per exemple— i un fred intens se'ns endinsi fins al moll dels ossos, un dia un altre dia..., que una desmesurada quantitat d'aixetes i canonades rebentin sense cap control, que tot d'una els nens caminin amb un estrany ordenament i els grans mesurin cada una de les seves petjades, que els nostres llavis es mantinguin una setmana entera plens de crivelles i que els més po-

bres s'hagin fos com la neu, en la neu, són fets que han repercutit negativament en el curs rutinari del nostre poble i també de la nostra vida.

Però, a tanta dissort, calia treure-li també la part positiva, calia —si més no— quedar-se absorbt contemplant cara al cel com queia la neu, immutables i pacients rera els vidres, com a més d'un ens devia atrapar; calia quedar-se amb el bon gust de veure nevar d'una forma compassada i desigual, talment com si tot el cotó dels camps s'hagués revoltat; calia, perquè fins i tot enterneix els cors més dominants, i EM calia, perquè silent com és, la vaig sentir murmurar íntimament com la consciència i em va fer sentir del tot impotent per acollir amb

els meus ulls tanta bellesa... Tanta calma per estimar a fora i tant de desordre dintre meu.

Certament, deuen ésser aquests moments de sensació viscuda plenament, la que porta als grans escriptors, artistes i poetes a crear els versos més excitants i a fer desballestar fins el cor més amorf.

... Aquella nit, en la preparada soledat de la cambra, el meu cor fugitiu, extasiat i feliç, va deixar-se albirar pels jutges de l'esperit i va quedar atrapat entre el contrast d'unes teules blanques i un cel ennegrit....

Hivern M.M. Pol

Estimo la quietud dels jardins i les mans inflades i vermelles dels manobres).

Estimo la tendresa de la pluja i el pas insegur dels vells damunt la neu. Estimo els arbres amb dibuixos de gebre i la quietud dels capvespres vora l'estufa).

Estimo les nits inacabables i la gent que s'apressa sortint del cinema. L'hivern no és trist:

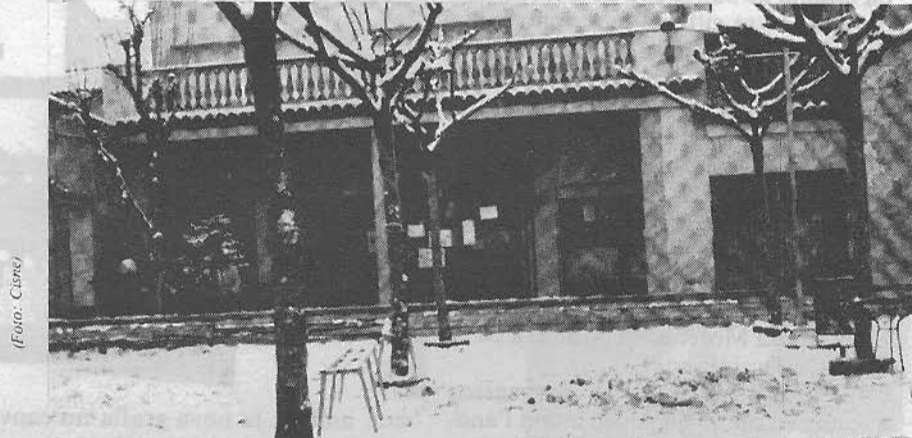
és una mica malenconiós, d'una malenconia blanca i molt íntima.

L'hivern no és el fred i la neu: és un oblidar la preponderància del verd, un recomençar sempre esperançat.

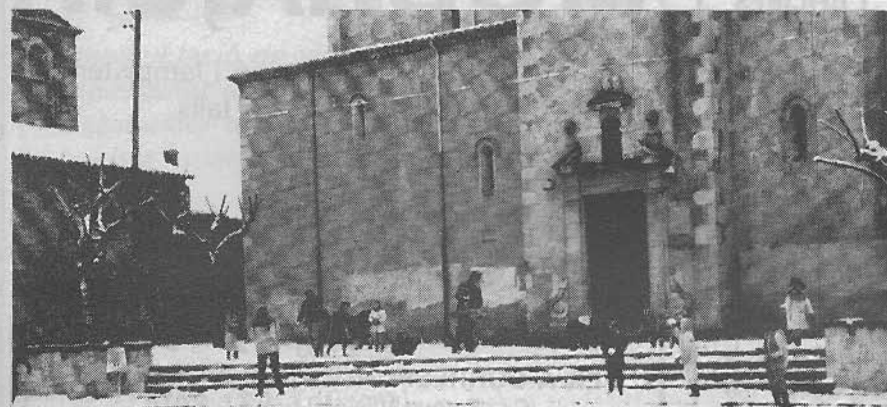
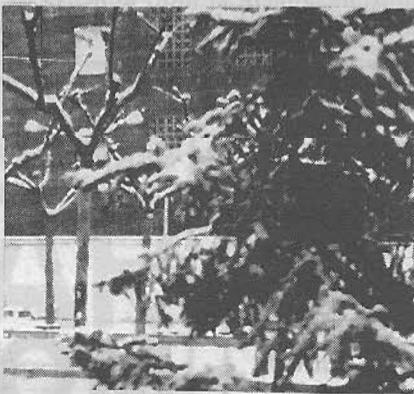
L'hivern no és els dies de boira: és una rara flexibilitat de la llum damunt les coses.

L'hivern és el silenci, és el poble en silenci, és el silenci de les cases i el de les cambres

i el de la gent que mira, rera els vidres, com la neu unifica els horitzons i ho torna tot colpidorament pròxim i assequible.

(Foto: Ciscar)

Campanes Matinals

Miquel de Palol

Com que amb la neu el poble semblava un ametller,)

es van endiumenjar amb la caputxa blanca,)

i, soles, les campanes, baixaren del cloquer)

bon punt va clarejar.

Varen obrir la tanca de l'hort per sortir fora.

Pel mig dels camps nevats reien, fent voleiar sos faldellins, lleugeres,)

saltaven per la neu per deixar-hi marcats els seus petits esclops al mig de les roderes).

Els saules sacsejaven per espantar els ocells,)

trucaven en finestres per fer deixondir els vells:)

potser es devien creure que l'alba era infinita.)

Més un vaillet veient-les passar a la vora seu,)

rient i perseguint-les amb embostats de neu)

camí d'un raig de sol les féu tornar a l'ermita.)

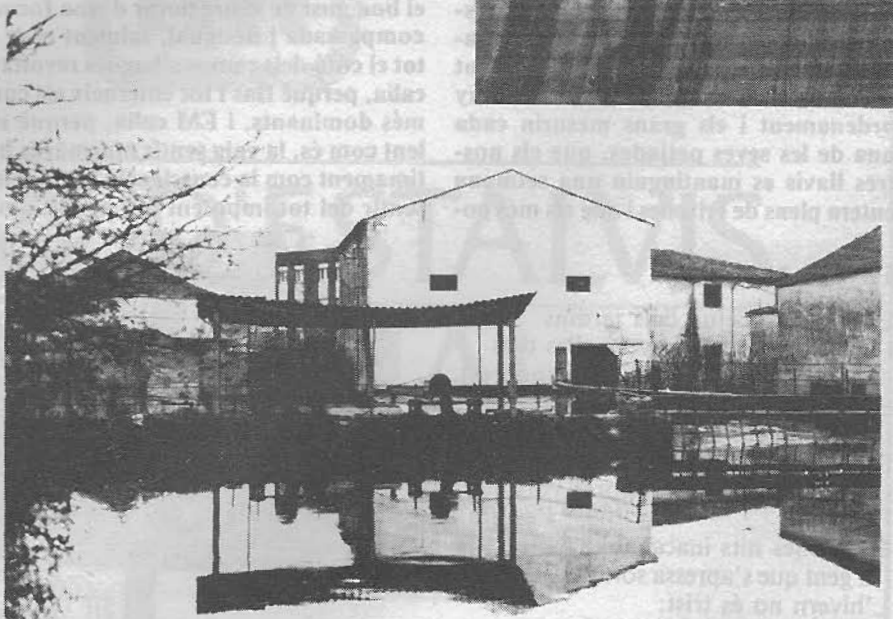
Els nostres noms de lloc

Molts dels noms de lloc que trobem escampats per la nostra geografia municipal, els quals utilitzem per a designar uns indrets molt concrets, tenen sovint el seu origen en els primers anys de la història del nostre Poble i s'han conservat fins als nostres dies per mor a la utilització que n'han fet les generacions que ens han precedit. Per això podem entendre que un dels molins que feia voltar el Rec Monar al seu pas per la nostra Vila, es trobava situat ben a prop del que avui coneixem pel «Pont del Molí», o de la «Central del Molí» en el mateix indret.

A mitjan segle XIV, més exactament l'any 1337, entre els «Capbreus de la Sacristia mijana de Sant Feliu de Gerona», hi ha un pergamí que en la mateixa data diu que: «En Berenguera Ramis de Salt confesa tenir per la Sacristia mijana de Sant Feliu de Gerona una pesca de terra situada en la parròquia de Salt en lo lloch anomenat Vallvera...»

Aquest nom de lloc que anomenem Vallvera, el trobem escrit cinc segles més tard en el plànol més antic que coneixem del nostre terme municipal, (1865), i el situa en els conreus de llevant del Mas Sitjar. Fins fa pocs anys ens hi menava un camí carreter, que, des del Camí del Sitjar, prenent-lo a la cruïlla de Ca la Maria Morena, s'endinsava en el Pla en direcció Sud.

Fa sis-cents anys que els pagesos que menen camps en aquell indret l'anomenen amb el mateix Vallvera, si bé en el Plànol del 1865 trobem escrit Vall-

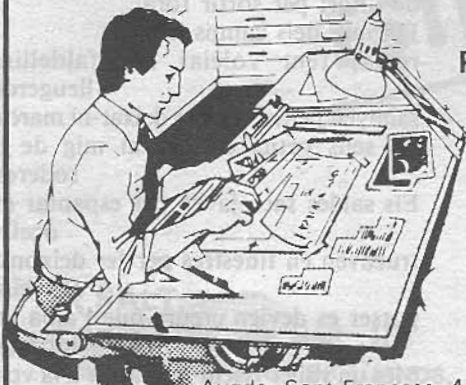

vera, amb b; la nova grafia no canvia substancialment el mot, almenys en la seva fonètica. En canvi trobaríem co-

recta la grafia inicial de Vallvera, així amb v, si el mot compost pel prefix Vall (terreny pla entre muntanyes) i el sufix

**FOTOCÒPIES
CÒPIES DE PLÀNOLS
PAPERERIA
TÈCNICA
MATERIAL
PER A DIBUIX
I OFICINES**

A GIRONA
Avgda. Sant Francesc, 4 — Tel. 20 39 44
Migdia, 11 — Tel. 21 35 65

A SALT
Passeig d'Olot, 166
Tel. 23 27 08

**SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE**

MOBRA, S.A

Canals per a la construcció i lampisteria
Doblat de xapes i talls

TALLER: Camí Antic de Salt a Vilablareix, s/n.
Tel. 23 53 17
PER A CORRESPONDÈNCIA: MOBRA, S.A.
C/. Esteve Vila, 10-5.º-2.ª SALT

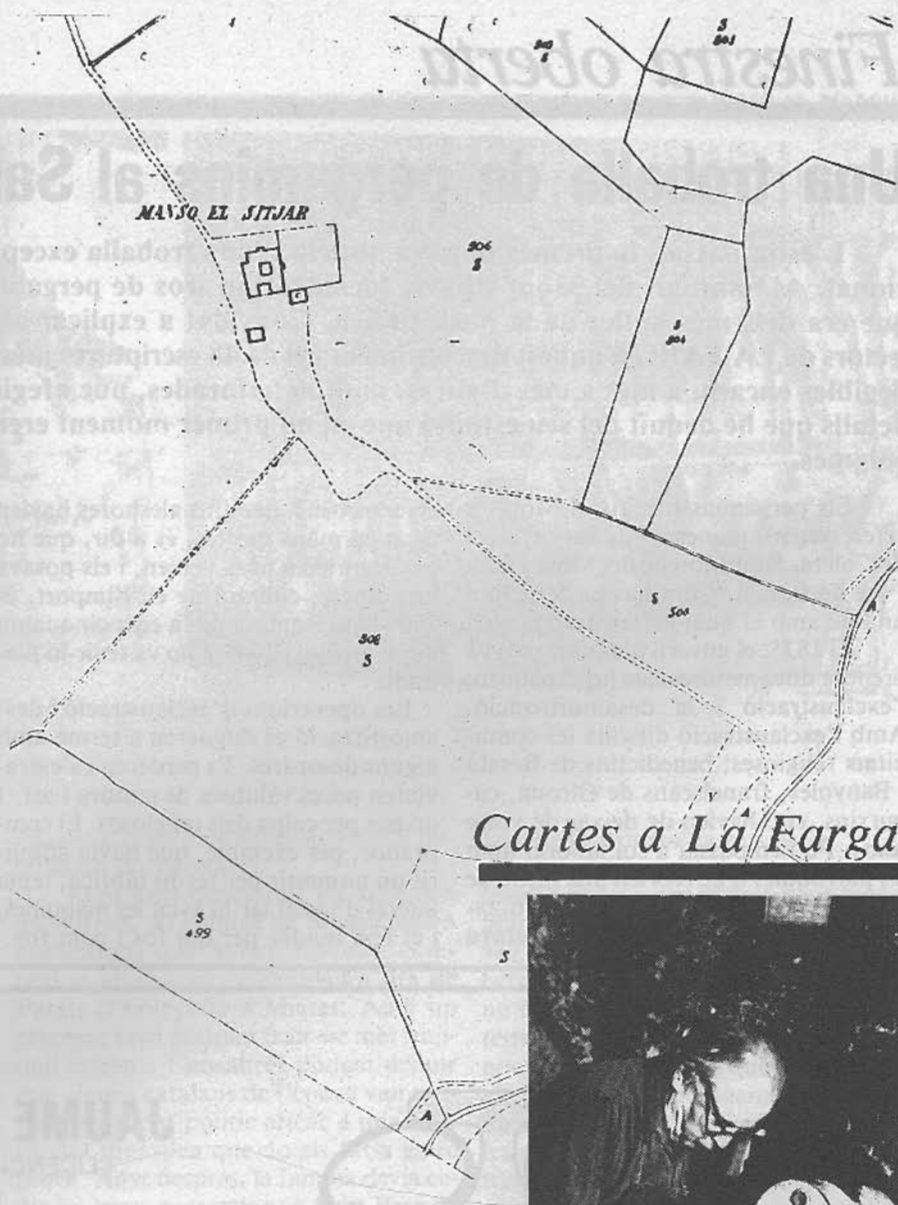
EL MENERÓ DEL REC

Vera (la veritable o la millor), fos l'arrel del nom del lloc. La qüestió és, però, que, sigui Vallvera o Vallbera, aquest és encara avui el nom d'aquest veral. Un nom de «lloc» ben propi que hem de conservar.

Molts altres indrets, també amb noms de procedència ancestral, mereixen ser guardats de l'oblit i per aquesta raó fer el que calgui per tal que els noms de lloc esdevinguin populars i vius.

De primer antuvi em vénen a la memòria els topònims més coneguts, i no per això menys importants, que em sembla que seria bo de tenir en compte a l'hora de confeccionar el nomenclàtor dels noms de lloc del nostre Poble: Els Comuns Vells, Les Fonts, Les Guixeres, Les Tribanes, Les Deveses, La Massana, El Marroc, El Pas d'en Prats, El Rec Monar, El Camí dels Carlins, El Camí Vell d'Amer, El Camí Vell de Bescanó, Els Ulls d'en Barrera, Els Ulls d'en Botifarra, Els Ulls de la Pous, El Pont del Molí, El Pont Vell, El Pont de les Bets, El Bagant d'en Domènec, El Safareig de les dones, Vallvera, La Baixada, l'Argelaguet, La Bassa dels carros, La Torre de Sant Dionís, La Torre Mirona, El Mas Llorenç...

Per a conservar aquests noms cal, primer, fer-ne un recull exhaustiu i situar-los sobre un plànol del Poble, després confeccionar i instal·lar els rètols amb el nom corresponent a cada indret. Això ajudaria a utilitzar aquests noms, i per tant, a assegurar-ne la continuïtat i vigència.

Cartes a La Farga

En el comiat del ferrer

En Vadó, el Ferrer, l'últim ferrer de la vila fins als darrers dies de la seva vida, ens ha deixat.

Ja ho va dir Mossèn Lluís en el dia del seu enterrament: Hem perdut un bon amic, un artesà dels pocs que ens queden en el nostre Poble.

El repicar persistent del seu martell de llossar sobre l'enclusa i l'escalf de la fornall han marxat amb ell.

Adéu, Vadó.

A la dextra i al magall que em vares llossar, en Xicu els hi ha fet el mànec i ja no caldrà llossar-los mai més.

Descansa en la Pau de Déu.

EL MENERÓ DEL REC

la farga•19

miralls

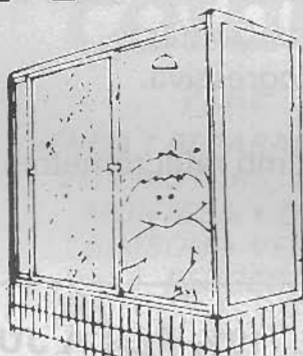
SOLAR

manipulació de vidre pla
especialitat en vidrieres artístiques
distribuïdor de les finestres en
gelosia i mampares per a bany

VENTILAP

VENTILAP

VENTILAP

C/. Boívia, s/n
(Cantonada Passeig d'Olot)
Tel. 23 58 11 - SALT (Girona)

Una troballa de pergamins al Santuari del Mont

L'estiu passat, la premsa donava notícia d'una troballa excepcional. Al Santuari del Mont s'havia localitzat un tros de pergami que era dels més antics de la nostra terra. Convidat a explicar als lectors de LA FARGA aquest descobriment i el de 48 escriptures més, llegibles encara, a més a més d'altres, molt deteriorades, puc afegir detalls que he deduït del seu estudi i que en un primer moment eren enigmes.

Els pergamins trobats al Mont es refereixen als monestirs de Sant Quirze de Colera, Sant Llorenç del Mont i Sant Pere de Besalú. Com havien fet cap a un lloc amb el qual no tenien relació?

El 1835, el govern d'aquest país va prendre dues mesures que ho expliquen; l'exclaustració i la desamortització. Amb l'exclaustració dissolia les comunitats religioses; benedictins de Besalú i Banyoles, franciscans de Girona, caputxins, etc. havien de deixar de viure junts. Podien passar a col·laborar amb les parròquies o bé rebrien una mena de jubilació anticipada. La desamortització significava que l'Estat s'incautava

els seus béns, que fins aleshores havien estat en mans mortes, és a dir, que no es compraven ni es venien, i els posava en comerç, cobrant-ne ell l'import, és clar. Una Rumasa de fa cent cinquanta anys, en què Hisenda no va tenir-hi pèrdues.

Les operacions d'exclaustració i desamortització es dugueren a terme amb alguns desordres. Es perderen i s'extraïaren peces valuoses de cultura i art. I no pas per culpa dels religiosos. El comprador, per exemple, que havia adquirit un monestir per fer-hi fàbrica, tenia interès d'instalar-hi aviat les màquines, i el feia buidar per qui fos i com fos.

Així es van escampar i de vegades cremar documents que avui desitjaríem tenir. Cal pensar que els que pujaren al Mont els recollí algú que suposà que, essent en llatí, podien interessar al capellà del santuari.

Tanmateix, aquest, o els que tingueren el càrrec després d'ell, procuraren amagar-los. De forma que, quan cap a finals del s. XIX, l'historiador olotí Francesc Monsalvatje i Fossas, va poder veure'ls transcriure els que li van semblar més importants, l'encarregat de l'ermita li prohibí de publicar l'indret on es trobaven. Va haver de limitar-se a dir que es guardaven «en un santuario de los Pirineos cuyo nombre no estamos autorizados a revelar». I cal afegir que no totes les escriptures del Mont que copià Monsalvatje han arribat als nostres dies. L'ermita ha passat moltes vicissituds.

Hem pogut rescatar pergamins que abans del 1835 eren a Sant Pere de Besalú. Per què n'hi havia de Sant Quirze

JAUME TARRUS GALTER

LLICENCIAT EN CIÈNCIES FÍSQUES
ÒPTIC DIPLOMAT

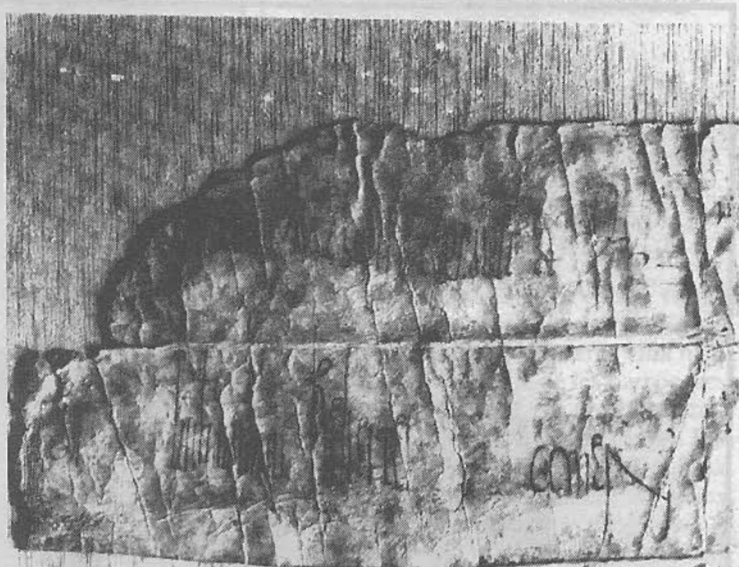
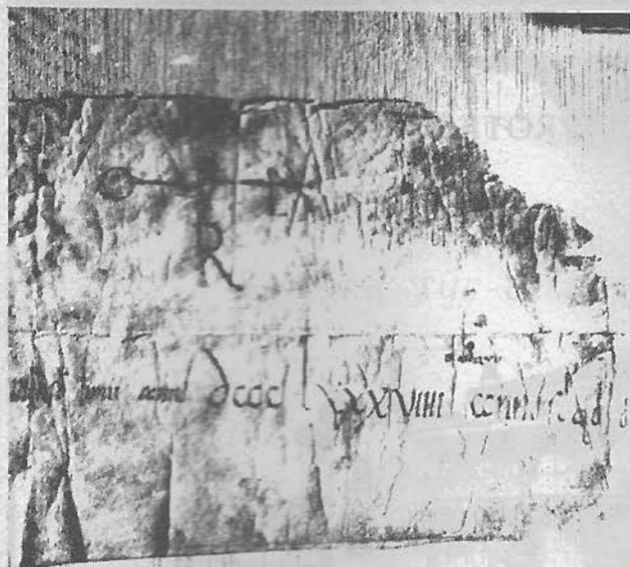
OPTICA TARRUS, S.A.

Santa Clara, 54 — Tel. 21 37 50 GIRONA

Dr. Ferran, 1 — Tel. 23 06 61 SALT

- * Màxima varietat i qualitat en models de montures
- * Adaptació de Lents de Contacte
- * Lents de Potència Progressiva.
- * Vidres Zeiss
- * Graduació de la vista amb refractòmetres automàtics computeritzats.

DESCOMPTE DEL 10% PER A JUBILATS SOCIS DEL
«CASAL DE JUBILATS»

de Colera i de Sant Llorenç de Sous? Amb el pas del temps aquests dos darrers monestirs s'havien empobrit; no tenien rendes suficients per sostenir una comunitat. L'experiència ensenya que una comunitat religiosa petita té més dificultats per mantenir el seu esperit. Fàcilment desatén el culte diví, que és la seva finalitat principal, per deixar-se absorbir per altres preocupacions materials. Al s. XVI, per aquest motiu, s'abandonaren una i altra cases, i els monjos van fusionar-se en un sol grup a S. Pere de Besalú. Els béns de tots plegats s'unificaren en un sol fons.

Tots els documents els pot aprofitar l'historiador; antics i moderns. Però quan topa amb un original del segle IX, ni que sigui un petit fragment d'onze centímetres d'alt per quaranta d'ample, l'interès és màxim. Cert que d'aquest n'existia una còpia força bona de principis del s. XIX. Però cap còpia pot igualar el valor d'un original.

Es tracta del privilegi concedit pel rei Eudes o Odó al prevere Wifred i als seus germans Sindila i Imbolat l'any 889. Situem-nos mentalment en aquells dies. L'imperi carolingi esclata en cinc regnes; els descendents de Carlemany no s'avenen entre si i perden autoritat. El comte de París, Odó es fa nomenar duc. Després, el 887, pren el títol de rei de França. Els legitimistes li ho discuteixen. Li caldrà, doncs, cercar aliats.

La petició i concessió de privilegis en aquestes circumstàncies és més significativa que en dies de poder polític estable. Els propietaris rurals, que havien arrabassat boscos sense amo, necessitaven documents que asseguressin els seus drets. El rei els donaria de bona gana; qui li demanava protecció, li fa-

ria costat contra els adversaris que li disputessin la corona.

Eren gent benestant, els familiars de Wifred. Al comtat de Besalú tenien possessions que havien hereditat, comprat o arrabassat, escampades des de Paret d'Empordà a Mieres. Amb un precepte reial podrien fruit-ne més tranquil·lament. I nosaltres podem deduir que alguns catalans de l'època van preferir un poder polític eficaç a una legitimitat dinàstica que no els faria gaire profit. Anys després, la família devia cedir les seves possessions a Sant Pere de Besalú, i amb els béns, l'escriptura reial

que en legitimava la possessió.

La recuperació dels pergamins del Mont ens ha permès de fer un repàs a grans salts del nostre passat, des de l'any 889 al 1835. Afortunadament, el present es caracteritza per un interès històric que no ha de permetre que aquests i altres testimonis històrics puguin perdre's de nou. L'Arxiu Diocesà que els serveix, i els altres arxius de tota mena que guarden documents preciosos per a la història de les nostres viles i monestirs, de les nostres ciutats i de la pagesia, que és tant com dir de la nostra gent, es tenen a disposició dels especialistes. ■

motos catalunya

PERE TEIXIDOR

VENDA I REPARACIÓ DE BICICLETES
VELOMOTORS, I MOTOCICLETES
MONTESA • DERBI • HONDA
GIMSON • VESPA • VESPIÑO
PEUGEOT • PUCH

Carrer Major, 307 - Tel. 23 93 67
SALT (Girona)

L'acudit foll

BUGARAC

... I SI ES MEMA,
ES DIRÀ SUE-ELLEN

CONSTRUCTORS, S.A.

CONSTRUCTORS, S.A.

CONSTRUCCIÓ DE:
CASES UNIFAMILIARS
XALETES INDIVIDUALS
TOT TIPUS DE REFORMES
I MANTENIMENTS

Una empresa jove
al servei del poble

Processó, n.º 57

23 88 94

Tels. 23 86 02

23 43 59

SALT - GIRONA

La vida amb humor

BURXETA

El Burxeta fa teatre

Aquesta vegada va de teatre. No fa pas gaire que en vaig veure. Era els dies de les gelades. Onze sota zero. Una missa de diumenge en una de les parròquies importants de Girona. La concurrència, d'allò més selecta (era missa d'una). Els abrics i capells d'astracan donaven una sensació de granja soviètica. Aquelles senyores, que no havien pogut anar a Platja d'Aro o a Palamós, lluien les seves pells al temple parroquial. El Rector estava astorat. Em va confessar, empipat, que va estar a punt de sortir a dir la missa amb xiruques i amb una saca per casulla. «Posats a fer comèdia, fem-ne tots». Li vaig donar la raó. No hi ha comèdia més divertida que la mateixa vida. Us imagineu els habitants de l'Etiòpia, passejant-se al davant de les càmeres de televisió mundials, amb un escuradents a la boca i fent rots de satisfacció? Però, no. Han de fer comèdia. I han d'ensenyar els seus ventres inflats, perquè els europeus —som uns massoquistes— ens en fem creus mentre prenem el cafè i la copa d'havent dinat. Seria massa fort que ens provoquessin amb un escuradents i un rot de satisfacció. Això seria teatre. I el teatre cal veure'l als escenaris. Estic segur que els bons amics del Talleret de Salt em comprendran. Ells són conscients que fer teatre és una manera de dir allò que hom no pot dir a la vida real. Segurament que l'origen del teatre cal cercar-lo en les frustracions de la vida.

Aquesta és la paradoxa (aquesta parauleta té un sentit de contradicció provocada). Tots fem teatre, i en diem convivència. I, quan parlem de la vida real, és llavors quan diem que anem a teatre. No sé si m'enteneu, però és igual; ja m'entenc joc.

Tota la vida és teatre. Disposi, senyor Duran. I, per dins pensem: així et rebentessis. T'estimo, diem. I ens recordem que cal anar a veure l'amiga (el Burxeta és un senyor; ara no em busqueu problemes d'antifeminisme). Sí, un senyor. I sapiguen que, de porc i de senyor, se n'ha de venir de mena.

El Burxeta també és un artista. I fa teatre. Fa teatre perquè, així es pot fotre del mort i del qui el vetlla. Fa teatre perquè, així pot dir tot allò que no podria dir a la trona d'una secció seriosa de LA FARGA.